

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer.
kedden és pénteken.
A r a :
Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Félévre . . . 3 ft. — kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.
A szerkesztő irodája:
Klastromutca 564 szám.
Kiadó-hivatal ugyanott.

NEMERE.

Politikai, közgazdászati és társadalmi lap.

Hirdetési díj:

4 husábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden ígatáskor 30 kr. — Nagyobb hirdetéseknek alkuszertint. — Hirdetések fölvetnek a szerkesztőségnek.

Előfizetési felhívás

„NEMERE”

ezimű politikai, közgazdászati és társadalmi lap III. — 1873. évfolyamára.

Előfizetési árak:

Julius—december . . . 3 frt. — kr.
Julius — szeptember . . . 1 „ 50 „
Julius—augustus . . . 1 „ „
Egy óra . . . — „ 50 „

A „Nemere“ egész tiszta jövedelme a „székely nemzeti történet“ megírása jutalomdíjára van szánva.

A „Nemere“ szerkesztősége.

† Báró Siaguna.

B. Siaguna, a magyarországi és erdélyi gör. keleti egyház első metropolitája meghalt szombaton d. u. 6 órakor érseki székhelyén, N.-Szebenben. Halála folytán az uralkodó távirati uton tudatta részvétét a fővicáriussal. Az ősz egyháznagy már hosszú idő óta gyengélkedett s utóbbi időkben aggodalmas hírek szárnyaltak egészségi helyzetéről, úgy, hogy halálhíre nem volt váratlan. Siaguna Anasztáz 1809. jan. 1-én született Miskolcson, macedon román eredetű szüléktől, kik ott kereskedéssel foglalkoztak. Atyja korán elhunyt, özvegy anyja Pestre egyik gazdag kereskedő rokonához jött le, és Siaguna itt kezdte meg tanulmányait, és szorgalommal is végezte azt, miáltal Mihájlovits verseczi g. k. püspök figyelmét is felkeltette, ki aztán a jogi pálya helyett az egyházi pályát ajánlotta a tehetséges ifjunak. Verseczre ment tehát, theologiai tanulmányokra s ezeket elvégezvén, nemsokára tanár lett az ottani seminarium-

ban, majd a szerémségi hopovai zárdába ment szerzetesnek s ekkor cserélte fő Anasztáz nevét Andrásral. Nemsokára a zárda rideg falai közül Stratimirovits karlóczai érsek szólította el tanárnak a seminariumba. 1845-ben a kovili zárda apátja lett, 1846-ban az erdélyi görög-keleti püspökség fővicáriusává nevezetett ki, néhány hó múlva pedig a püspökválasztásra Tordán egybegyült zsinat a püspöki méltóságra emelte. A 48—49-diki időbeli szereplésén rajta van ama kor lázas jellege. Siaguna nem idegenkedett a politikától s akkor elég tere nyílt szerepelni, miáltal megszerzette a későbbi kormány teljes bizalmát s az erdélyi ügyekben irányadónak tekintették véleményét s eké a politikai téren is szerepeltették. Ennek legkiválóbb része az 1863-iki erdélyi tartománygyűlésre, a bécsi reichsrathra, továbbá az 1865-iki kolozsvári országgyűlésre esik, hol Siaguna a mérséklet jeleit tanusította. Mint püspöknek, főtörekvése a szerb és román egyház különválasztására irányult s ezzel a román metropolitáság föllállítását is sürgette. Ez meg is történt 1864. év végén, midőn a magyarországi és erdélyi g.-keleti vallásuk részére a metropolitáság megadatott, Siaguna pedig érsek lett. A titkos tanácsosi és bárói czímet már korábban nyerte. Utóbbi időkben Siaguna sok tekintetben törekedett arra, hogy a román nemzetiségre csilapítólág hasson. A 48—49-ki irányzat tévessége kitünt s azt Siaguna sem tagadhatta. Most már nemzetisége érdekében a művelődési eszközök gyarapítása által kívánt hatni s ez ügyben sokat is tett, buzgón és áldozatkésséggel rendezvén a román iskolai ügyeket, jelentékeny ösztöndíjakat alapítván, továbbá az egyházi szervezés terén is nevezetes reformokat léptetve életbe. Ez rövid vázlata a magyarországi és erdélyi görög-keleti egyház első metropolitájának, ki övéi előtt nem kis népszerűségnek örvendett, mint kitünt 1872. szept. 3-án, mikor Nagy-Szebenben igen ünnepélyesen és a rokonszenv számos nyilvánulása közt ünnepelték meg egyháznagyi pályájának 25-ik évfordulóját.

A „Telegraphul Romanul“ Siaguna halála alkalmából így ír:

„Ki fog fejmenek vizet, s szemeimnek könyöradást adni“ kell kiáltanunk erősebben, mint egykor a proféta, mert az oszlop, mely többet mint negyedszáz-

dig viselte a román történetnek egész épületét, ma elhunyt.

Siaguna András báró szerdán július 2-án estvéli 6 órakor szenvedésteljes hosszú betegség után elhunyt a mulandók és állhatatlanokai és az örökkévalókhöz távozott.

Szomorú, nagyon szomorú hír minden román lelkének, mert ezen a gondviseléstől küldött örangyalnak még közöttünk kellett volna maradnia. De vigasztaljuk magunkat a gondviseléssel, mely oly hamar hitta el őt az égiekhez; nem fog ő oly népet, melynek vezéréül oly lángelmét tett, épen lételének legválságosabb idejében támasz nélkül hagyni. Azon gondviselés, mely őt nekünk küldé, lesz oly kegyes megengedni, hogy lelke ezentul is elárnyékolhassa minden lépéseinket, hogy részesei lehessünk a megígért országnak, a szabadság Kanaanjának, melyre ezen nagyvezet bennünket elkészített, a ki napfényre hozta nemzetünk templomunk történetének alapjait. Hullassunk tehát fájdalmas könyvet, de mint az apostól mondja, nem mint kiknek nincs reményök, mert drága vala az Urnak jámbor halála, és valamint e mulandó világon hatalmas támaszunk volt, úgy a mennybeli atya színe előtt is jó pártfogónk lesz.“

Deák Ferencz az állam és egyház közti viszonyról.

A Deákkör jun. 27-ki értekezletén Deák Ferencz egy hosszabb, classikus beszédben összes egyházpolitikáját megismertette a párttal.

Deák küzdelem nagy arányainak előtűntetésével kezdé, mely küzdelem az egyház és állam között világszerte folyik. Az egyházi viszonyok szabályozására többféle rendszer létezik. Az egyik az amerikai, mely az összes hitfelekezeteket associatióknak tekinti, ez azonban Európában, a hol historialag kifejldött államegyházak vannak, nehezen valószínű. Deák kijelenté, hogy az amerikai rendszer híve; de e rendszer csak fokozatosan, nagy körültekintéssel vihető keresztül. Az állam és egyház közti viszony szabályozása az állami élet sokféle ügyeivel függ össze. Így összeköttetésben áll a többi között a püspökök főrendiházi tagságával, melyre nézve azonban nagyon helytelenül járnánk el, ha egyszerűen kimondanók, hogy a jog megszüntettedik. Ha majd a

TÁRCZA.

A vágvidéki székely telep feloszlása.

Egy előbbi cikkben¹⁾ előmondatott, hogy a Vág folyó vidékén a 13-ik században jelentékeny székely telep létezett, mely különösen IV. Béla királynak igen hasznos hadi szolgálatokat tett, miért is ő (1263 körül) azt nemesi jogokkal is felruházta.²⁾

Most lássuk: meddig állott fön ezen székely telep?

Már IV. Béla országjárása utolsó éveiről a történelem nem nyújt felvilágosítást az iránt, hogy mennyire vétetett igénybe ezen székely telep hadi szolgálata. Béla már Ausztria ellen nem vezetett hadjáratot; de e helyett az öreg király fia István herczeggel jött ellenségeskedésbe. E harcok azonban (1262—67) Erdély és a Tisza vidékén vikatván, nem valószínű, hogy a vágvidéki székelyek ezekben részt vettek volna, már csak azért sem, mert Béla azok átpártolása iránt is aggódhatott, meg a távolság is nagy volt.

V. István (1270—72) csak két évig uralkodott ugyan, de ezen rövid idő alatt is Ottokár cseh király és osztrák herczeg ellen kétszer háboruszkodott, megjárván seregével Ausztria és Morvaország földét; ezen hadjáratban a vágvidéki székelyek tevékeny részt vehettek.

Következett IV. László (1272—90), kinek első éve szintén az Ottokár elleni harcokban folytak le.

Ottokár betöréseit László kormánya hasonlóval viszonozta: 1272-ben egyik hada Morva és Ausztriába, másik Karantába két izben is benyomult; Nemetujvári Henrik bán vezérlete alatt egy magyar sereg a Morva folyón átkelvé, győzelmesen pusztitá a vidéket; de azután a Vág-vonal védelmére húzódott vissza, mire Ottokár Pozsonyt és Nagyszombatot, sőt a Duna jobb partján is több várost elfoglalt. Ekkor Ottokár híret vevén, hogy Habsburgi Rudolf német császárrá választatott s így reá lealáztatás vár, Magyarországból sietve húzódott Ausztriába vissza.

IV. László Habsburgi Rudolfal Ottokár ellen szövetségvén, a közös hadjárat Ausztria ellen megújult. Hogy ezen határszéli csatákban a vágvidéki székelyek jó szolgálatokat tettek, igen valószínű, sőt az sem valószínűtlen, hogy Sós György főúr 2000 tőnyi könnyű lovassága, mely 1278-ban az előcsatározást kezdette, nagy részt székelyekből állott. Aug. 26-ikán hajnalban a kun (és talán székely) lovasság a két szárny szélein nyert állást, hogy az ellenséget oldalt és hátmögül nyilazza; a magyar dandárok két nagy osztályban az előtért foglalák el, a harmadik osztályt a sváb, karantai és krajnai hadak, a negyedik osztályt Rudolf német király osztrák csapatai képezték. Ezen nagy csata Ottokár seregének szétverésével és az ő halálával végződött.

Talán ez volt az utolsó csata, melyben a vágvidéki székelyek közreműködtek. Ezentul IV. László a kunok társaságában erkölcsileg és anyagilag folyvást sülyedt és vele az ország is pusztult. Felcsillámlott ugyan 1281. körül némi javulás; de ez a kunok lázadását eredményezte, kiket Hód tónál a székelyek segítségével lehetett legyőzni. Ismét 1285-ben Toroczko mellett verték meg a székelyek a tatárokat; de ezen

székelyek nem a vágvidékiek, hanem az előbbi király (V. István) által az Aranyos földére telepített és most IV. László által szolgálataik és 80 lóért ezen földdel megadományozott Kézdi székéből származott székelyek valának.³⁾

III. Endre király is vezetett Ausztriába sereget Albert herczeg ellen, ki a magyarok nagy szolgálatait már elfeledte. Albert 1291-ben Pozsonyt, Nagyszombatot és vidékét majdnem a Vágig elfoglalta. Ezen hadjárat valószínűleg romlására volt a vágvidéki székely telepnek. Az ország ismét hanyatlásnak indult. Már 1296-ban trencsényi Csák Mátyus (Matheus) szintén az engedetlen főurak közé tartozott, ki a vágvidéki székelyek földét is elfoglalván, azok nagy része Csák Mátyus uralma alá és hadiszolgálatába lépett, s ezen székelyek azután Mátyus földjén nemes emberekké lettek. Így homlott fel a vágvidéki székely telep hadi és polgári szervezete.

Most lássuk röviden: miből állott a vágvidéki székely telep szervezete, míg az területileg fönállott? Természetesen csak főbb vonásokban szólhatunk erről.

Az eddig előadottakból kitűnik, hogy a vágvidéki székely telep leginkább IV. Béla uralkodásának második szakában (1243—1270) virágzott. Keletkezhetett az korábban is; mert a szabadságlevel (1263 körül) így szól: „miután a vágvidéki székelyek hajdan (olim) ispánjuk által többször megterheltek.“ Tehát keletkezhetett az még 1141 körül is; de a tatárjárás után

³⁾ IV. László erre vonatkozó okmányának szövege olvasható a „Székely oklevéltár“ 21. lapján XVIII. sz. alatt. Ebből kitűnik, hogy Aranyos szék is a vágvidéki telephez hasonló, és csak 1271 körül keletkezett, a Székelyföldnek csak gyarmata.

¹⁾ A „Nemere“ f. é. 47. és 48. számában.

²⁾ Az erre vonatkozó okmány eredeti szövege olvasható a „Székely oklevéltár“ 14-ik, magyar fordítása a „Nemere“ 189. lapján.

főrendi házat szabályozzuk, ki lehet mondani, hogy megszűnik minden személyi jogosultság: így a főispáné s a püspöké is; a mi nem zárja ki, hogy ő felsége meghívasson egyes főispánokat, püspököket, superintendenst vagy rabbinust. Az állam és egyház közötti viszony rendezése összefügg a polgári házasság kérdésével is, melyre nézve Deák kijelenté, hogy a kötelező polgári házasság hiva. A permissiv polg. házasság több bajt okoz, mint hasznot; míg ellenben, ha az állam azt mondja, hogy a házasság szerződés is s mint ilyen az állam foruma elé tartozik — a mi azonban nem zárja ki azt, hogy a házasságot, mint szentséget az egyház is reclamálhassa; ez sokkal corectebb álláspont. — Az állam és egyház közötti viszony rendezése összefügg a kath. autonomia kérdésével is, melyre nézve Deák kijelenti, hogy az államnak arra nincs joga, hogy bizonyos önkormányzati szerkezetet praescribáljon a katolikuskoknak; de arra van joga, hogy beszóljon, milyen ne legyen az; hogy t. i. az autonomia ne igényeljen magának oly jogokat, melyek az államot illetik. Ugyancsak az állam és egyház közötti viszony összefügg az alapítványok és alapok kérdésével, melynek megvizsgálására a ház bizottságot is küldött ki. Deák abba soha nem egyeznék bele, hogy az alapítványok és alapok elvétesse; de azt óhajtáná, hogy a mi az államé, azt az állam fordítsa kulturális czélokra, míg az egyház valódi birtoka maradjon meg annak egyházi czéljaira; mert ha az alapítványokat az állam elvenné s a clerust fizetné: épen nem érhetné el az állam és egyház elválasztását. Ily sok kérdéssel függvén össze az állam és egyház közötti viszony rendezése, Deák helyesnek tartja, hogy a kiküldendő bizottság feladata ne szoríttassék szűk körre. Jobb ha lassan de biztosan haladunk; mint elhamarkodva és veszélyeztetve sok érdek. Végül ajánlja, hogy az indítványt fogadja el a párt; de a bizottság most ne választassék, hanem őszkor, midőn a ház tagjai nagyobb számmal lesznek jelen.

Országgyűlés.

A képviselőház jun. 25-iki ülésének legnagyobb része félig üres padok előtt folyt le. A ház, több interpelláció meghallgatása után, a közlekedésügyi költségvetés még hátramaradt részét fejezte be: s ezután hozzáfogott a közoktatási s cultus-budgethez, melynél az általános tárgyalás széles mederben indul meg.

Tisza miniszternek ma ismét nem volt szerencés napja s több ügyben, így különösen a Vág szabályozása kérdésében (mely ügy keresztyélvitelére a jobboldali felföldi és baloldali képviselők között a coalitio létesült,) leszavaztatott. Trefort minisztert s közoktatási s cultus-politikáját a baloldaltól erősen megtámadák. A támadók sorát SzathmáryKároly nyitá meg, főlemlítvén a bécsi kiállítást s a miniszter esztergomi ismert toszjtját, az urnapi processiót és a középületek

tárgyában megígért enquetet. Schwarz Gyula azt rosztalta, hogy a közoktatás tárgyában még mindig a helytartó-tanács idejéből származó elégtelen rendeletek járják. Fabricius a szászok panaszait sorolta elő s ezek közt azt is, hogy a szászföldön a magyar kormány csak magyar iskolákat segít. Irányi Dániel a vallás-szabadságról szóló törvényjavaslat benyújtását sürgeté és szintén több megjegyzést tett a miniszter esztergomi toszjtjára. Trefort mindezen kifogásokra rövidebben válaszolt.

A képviselőház junius 26. ülése a költségvetési tárgyalásban gyorsan előhaladt. Befejezte a cultus budgetet, megkezde s letárgyalta a kereskedelmi miniszterium költségvetését, s átesett az igazságügyi tárca feletti általános vita nagy részén.

A cultushoz többen felszóltak. A néptanítók hét nyelvű lapjának ismét életbeléptetését (a mit a pénzügyi bizottság törölt) indítványozta Pulszky Ferenc, támogatták: Deák Ferenc, Váradi Gábor és többen; s elfogadta, szavazás nélkül, az egész ház. A pénzügyi bizottság azért ajánlá e tétel törlését, mert a lap nem magyar kiadásai nem felelnek meg a követelményeknek, mert a többi között a ruthén népet oroszítja és mert egyáltalában czélszerűtlennek látta, hogy a magyar állam teremtsen egyes kis nemzetiségeknek, (melyek alig mutathatnak föl más irod. termékeket, mint a naptárt,) irodalmat.

A p. ü. biz. arról is megvult győződve, hogy a közoktatás érdekének nagyobb szolgálót tesznek, ha a magyar kormány subventionál pädagogok által szerkesztett pädagogiai lapot. Pulszky és Deák ez okok ellenében azt említék fel, hogy a lap körül tapasztalt visszaéléseket orvosolhatni s hogy e lap, melyen át a kormány az összes néptanítókkal fenntartja az összeköttetést, az állam támogatására méltó.

A ház helyeslé az utóbbi indokokat s e tételre az 1873-iki előirányzat szerint, 30 ezer frtot szavazott meg.

A kereskedelmi miniszterium budgetjének tárgyalása gyorsan és simán folyt le. Csak két felszólas történt.

A képviselőház junius 27. ülésén az igazságügy-miniszteri budget feletti vita nagyon élénk volt. Az egyes szónokok a polgári törvénykönyv megalkotásának módjairól, a jogi enquete eredményeiről satb. nyilatkoztak s a vita közben Pulszky Á. az igazságügyminiszteri codificationalis költségek megtagadását indítványozá, s indítványát azzal indokolta, hogy Pauler miniszter iránt, kit a reá ruházott feladatok teljesítésére „képtelennek“ tart, egyáltalán nincs semmi bizalma.

A képviselőház junius 29. ülésének nagy érdeke tulhaladott minden várakozást. Deák beszéde ez ülést nagyjelentőségűvé teszi. A beszédek sorát Lükő Géza kezdé meg. Erőtéljes hangon s nagy nyomatékkal szól; szereti azonban a nagyításokat s midőn Trefortot ultramontánnak nevezte el, olyasmit mondott, a mit

valószínűleg ő sem hisz el. Trefort, ki Lükő után szól, kifejtette vallásügyi politikáját. Gullner Gyula egy kath. röpiratból vett mutatóvány felolvasásával mulattatá a házat; miután Lukácsy plébánus azt beszélte el, hogy mit csinál a pap a vendéglőben s vasuton. Hoffmann Pál egy nagyhatású beszédet tartott, melyben a lelkiismeretek, szabadság és a törvény tisztelete mellett tört lándzsát. Ugron Gábor páthosszal beszélt, Almássy s Csiky szokott modorukban; gróf Apponyi Albert tartózkodva s óvatosan. Hétfőn Simonyi Ernő szól a kérdéshez.

A képviselőház jun. 30. ülésén a rozsnói püspök ügye felett keletkezett vitát befejezték; Huszár Imre tett egy közvetítő indítványt, hogy t. i. Trefort javaslata fogadtassék el, mely szerint egy bizottság küldetik ki az állam és egyház közti ügyek rendezése végett, ugy azonban, hogy a ház elé terjesztendő javaslat szerkesztésénél a Deák Ferenc által mult szombaton elmondott irányeszmék: kötelező polgári házasság stb. figyelembe vétesse. Ez indítványt több érdekes beszéd után (Szlávy és Paczolay is szóltak) nagy többséggel elfogadta a ház. A további napirendet az igazságügyminiszterium költségvetésének részletes tárgyalása képezte. A gyűlés elején Széll Kálmán a ház zajos éljenése közt mutatta be a magyar és horvát regnicoláris bizottság jelentéseit. Pulszky Ágoston, mint a könyvtári bizottság előadója, bemutatta annak jelentését a Ghyezy Ignác örökösei által a képviselőháznak ajándékozott könyvtár átvétele és felállítása tárgyában.

Vidék.

K.-Vásárhely 1873. jun. 27-én.

Folyó hó 22-én városi dalárdánk öszhangzatos énekekkel egybekötött tavaszi mulatságot rendezett az ugynevezett „Unió“ kertben. S hogy e mulatság ne csak szívvidító, s egy napnak unalmát előző, hanem eredményében továbbra is kiható társadalmi cselekmény legyen: egy jótékony czél volt általa kilátásba helyezve. E czél pedig a helybeli községi iskolák könyvtárának megalapítása.

Két éve már, hogy városunkban a községi iskola fennáll 8 fi és nőtanítóval s 500-at meghaladó növendékekkel. Városi pénztárunk a sokféle kiadás miatt még ez ideig nem volt képes az annyira szükséges iskolai könyvtárra bármily csekély összeget fordítani. E hiányon segitendő, említett testület felkarolta a tanítók és növendékek ügyét s megvetette alapját egy leendő községi iskolai könyvtárnak; megvetette pedig ugy, hogy az általa rendezett tavaszi mulatságra beléptidij mellett hívta meg az ifjuságnak előhaladását óhajtó közönséget. És a közönség felkarolta az ügyet; szép számmal jelent meg a borongó idő daczára is; s a dalárda által énekelt darabok után vig társalgás és táncz-czal fűszerezte kedélyét.

teljesen újra szerveztetett 1242 körül. — — — — —
— — A csiki kronika annyit mond, hogy Szent István király és utódai számára a székelyek 100 lovagot ígértek testörségül, kik időnként felváltattak.⁴⁾ IV. László is mondja 1289-iki okmányában, hogy az aranyosvidéki székelyek neki 80 lovaggal szolgáltak;⁵⁾ I. Ferdinánd korában is volt 100 székely lovag a király szolgálatában.⁶⁾ — Ezen intézkedéseket nem lehet ugyan telepítésnek nevezni; de hogy ezáltal a király figyelme a székelyekre is irányoztatott és később a vágvidéki telep is legalkalmasabban ily kiszolgált testőrökből alakított, igen valószínű. Dr. SZOMBATHY.

(Folytatása következik.)

Bécsi világkiállítás.

(Saját közkiállítási tudósítónktól.)

Honunk művészete a bécsi világkiállításon.

III.

(Folytatás.)

Zichynek „Faust“-ja ez eredeti német bűvész és tudóst a pillanatban ábrázolja, hol a halál mellére kopogtatva mondani látszik „Komm alter Gesell, du hast genug gelebt.“ Faust tehetetlenségében öklöre

szorított kézzel fenyegetőzik, — hasztalan — minden tudománya és bűvésze mellett meg kell halnia.

Két életkép érdekel továbbá „A biblia“ és „Egy öreg tudós“ az előbbi egy jovialis jelenetet ábrázol: egy öreg ember és unokája a szentírásból olvasnak, vagy inkább olvastak; mert a nagy melegben az öreg elalvék, a gyermek az ablakon kandikál ki; az „öreg tudós“ valódi német buzgalommal turkál egy halmazkönyv között; látszik rajta, hogy éve már, hogy szobáját el nem hagyá.

Nevezetes végre Zichynek következő festménye: „Charles VI. jouant aux cartes avec Adette contre son bouffon“ egy komor teremben kártyáznak, a király, maitresse-je és udvari bolondja; — „Ein liederliches Kleebblatt“ mondaná a német.

Mint portait-festő említésre méltó Horovitz; számos kiállított művei a művész nagy tehetségéről tanuskodnak.

A jelesebb festőkhöz számítandók továbbá: Ligeti Antal és Valentini János; az elsőnek „Libanoni temető“-je valódi művészi izléssel van tárgyalva: a leáldozó nap ragyogó sugarai az egész természetnek bitor fényt kölcsönöznek, a kopár sziklák buvodaiból éhes hyenák kúsznak ki; e fenevadak már a nyílt sirok fölött lézengenek, egy hatalmas ugrás és az egyik egy holt tagon elégti ki dühös éhét.

Valentini J. egy nagyon is ismeretes jelenetet vezet a publicum szemei elé: egy csárdának füstbarnitotta padján egy hétszilvács nemes nyújtogatja lábait; körülötte egy csomó barnabőrű féligmeztelen muzsikuss, az egyik épen hurraivalót kér, nemesünk mellénye zsebében turkál — talán hasztalanul?!

Fiatall festőink között főleg Mészöly Győző és Bruck Lajos nagy reményekre jogosítanak.

Hazánk, mint láttuk, büszke lehet festményeire; de nem csak e téren, a szobrászat terén is képes Magyarország kitűnőt felmutatni; főleg Engel József márvány szobrairól akarok itt említést tenni: „A vadászat előtt“ és „A vadászat után“ művészi és mesteri szellemmel vannak teremve, „Amor és a Nympha“ „Az ártatlanság“ mind remek alakok s képesek Olaszország hirhedt márványszobraival versenyezni.

Márványmellszobrok sem hiányoznak: Deák Ferenc, Egressi színész, Liszt Ferenc, minden jó hazafit fellelkesitenek.

A bronzé és gyps alakok meglehetősek. Azok számára, kik a statistikai adatok barátjai megszámlálám a kiállított műveket és következő — azonban nem csalhatatlan! — eredményre jutottam.

Honunk összesen 155 művet állított ki, ezek közül 12 cartont, 112 olajfestményt, 7 aczélmetszetet, 24 szobrot és pedig 11 márvány-, 10 gyps- és 2 bronzszobrot.

Mily jelentéktelen e szám más nemzeteké ellenében kitűnik abból, hogy maga Franciaország mintegy 1500 művet állított; azonban ez ne bántson minket; minden, Magyarország politikai történelmével némileg megismerkedett ember tudja, mennyire kedvezőtlen vala ez a tudomány és művészet kifejlődésére; még nem sok ideje annak, hogy a művészet hazánkban koldulni járt és a nemzet nagyobb része ugy néze reája, mint felesleges söt hasztalan játéokra; most azonban itt az idő, hol nemzetem szelleme felébredt; ész, erő és akarat mindentjóvá fog tenni s akkor beteljesül nemzeti nagy prophetánk magasztos jóslata:

„Magyarország nem volt, de lesz!“

⁴⁾ „Unde gentes in perpetuum decrevere, ut — pro custodia regis 100 armatos equites commutato alerent.“ A székely nemzet constitutioji 287. lapján.

⁵⁾ „Praedictis siculis et suis heredibus hereditumque suorum successoribus in recompensationem fidelium servitiorum ipsorum siculorum et pro octoginta equis, quos ab isdem siculis in nostra necessitate recepimus.“ Székely oklevéltár 23. l. XVIII. sz.

⁶⁾ Szabó Károly kisebb történelmi munkái 86. lapján.

Belélti-díj volt felnőttektől 40, gyermekektől 20 kr. o. e.

Alljon itt többeknek megnyugtására a következő nyílt számadás: elkelt 183 negyven kros jegy; 28 gyermekjegy, 2 cselédjegy, melyekből a bevétel 78 frt. 90 kr. — Kiadás volt: 3 frt. 75 kr. meghívókért, — 21 frt. 91 kr. zenére, — 2 frt. a táncsterem kitarítására; egy a teremfeldiszítésnél segédkező személynek 50 kr; két drb. eltörött lámpa üvegért 24, összes kiadás 28 frt. 40 kr. o. e.

A bevételből a kiadást levonva a tiszta jövedelem teszen 50 frt. 50 kr. ehhez járul még 80 kr. mit tkts Bocskor Károly ur a czél iránti érdeklődésből sziveskedett adományozni. Nyilvános köszönet érte! egyzersmind nyilvános köszönet a helyiségért, melyet a czél elérhetése tekintetéből Kólonté László és Mózes tulajdonos urak, díj nélkül engedtek át!

Tehát az iskolai könyvtár alapja 51 frt. 30 krral meg van vetve, s az iskolai igazgatóságnak átadva, hogy a koronként megjelenő — nevelés és oktatás körébe tartozó — irodalmi termékeket, s hasznos ifjusági iratokot a könyvtár számára meghozassa. Felette kívánatos lenne, hogy az igen tisztelt iskolaszék is gondoskodjék a további gyarapításra; hogy részint a tanítók magukat tovább képezhessék, részint, hogy a növendékek az iskolán kívül is foglalkozhassanak hasznos és a szívet, lelket nemesítő olvasmányokkal!

Vajha az igen tisztelt iskolaszéki elnök ur a közelebb tartandó iskolaszéki gyűlésen a tanácskozási ügyrendbe ezt is felvenné!

K.-Vásárhelyen 1873 jun. 27-én.

Egy tanító és dalárda tag.

Udvarhely, jul. 1. 1873.

Városunkban most a tudományok csarnokai felé fordul a figyelem. A tanodák az ifjuság nevelő és művelő intézetei; az ifjak a szülők büszkeségei: a tanoda az egész közönséget érdekli.

A ref. collegium már június 15-én megkezdte vizsgáit, és 26-ikán befejezte azokat. Ezen intézet azon jó gyakorlatot követi, hogy a legmelegebb időt, a július és augusztus hónapot, választja szünidőnek; nem kell tehát az ifjuságnak és tanároknak épen a forró júliushóban izzadni a vizsgálatok alkalmával. A tanulók száma volt: a nyolcz osztályu gymnasiumban 202, a négyosztályu elemi tanodában 140. Egyegy osztályra jut a felsőbbekben 20—30, az alsóbbakban 20—40 tanuló; a legjobb arány a tanítás sikeréhez.

Most a r. kath. főgymnasium s az állami főreáltanoda készül a vizsgákhoz. A reáltanoda már megállapítá vizsgarendét. Julius 14-ikén tartatik a magyar nyelvből, 16-ikán a német nyelvből, 18-ikán a földrajz és történelemből, 21-ikén a természettan és természetrajzból, 23-ikán a számtanból, 25-ikén a mértan, rajz szépírásból, 26-ikán a tornaszatból, 27-ikén a r. katholicus, helyvét hitvallásu, ágostai hitvallásu, görög keleti és unitárius vallástanokból különkülön, a következő napokon az érdemsorozat összeállítására és kinyomatására, 31-ikén a bizonyítványok és évkönyvek kiosztására lesz.

Június 29-ike óta egy omnibus-kocsi közlekedik Udvarhely és a Szeske-fürdő között, mely még eddig jó keresetnek örvend; de a fürdővendéglősnek nem használ. A kocsi minden 1 1/2 órában indul a városból de minden második visszaindulásnál a vendégek kénytelenek visszatérni, különben jegyük érvénytelené lesz. Tehát csak 1 1/2 óráig mulathatunk künn, mely idő épen csak a fürdésre elegendő, de nem az étkezésre és sétálásra. A fürdő vendégek a kellő mozgás és kihülés hiányában betegesebben térnek vissza mint oda. Ezen ugy lehetne segíteni, hogy a vendég maga határozná meg visszatérésének idejét, és ha ezt mulasztaná el, akkor vesztené el jegye érvényességét. Azért, ha sokan egy időt határoznának, lehetne megmondani, hogy ezen óra már le van foglalva, tessék mást választani. Így minden összeütközés elháríthatnák. — De még az is nagy hiba, hogy a reggeli első visszatérés, az esti utolsó kimenés üresen ttörténik. Ezen két menetet a lengyelfalvi és szomszéd helyiségbeli utazók számára kellene felhasználni, ugy hogy az első kimenés a fürdőn túl folytatná utját Lengyelfalváig, ide kivinné a leveleket és hirlapokat, melyekért az illetők szívesen fizetnének egyegy krajczárt; azután behozná vagy a fürdőig vagy a városba a lengyelfalviakat s azokat, kik a szomszéd helyiségekből már ott várakoznának. Este az utolsó kimenéssel hazatérnek a falusiak, visszajövet pedig a Szeskén levő fürdővendégek. Így még több jövedelme lenne az omnibusnak, de a fürdői vendéglősnek is; a vendégek pedig nagyobb élvezetet és kényelmet találván, egészségöket sem féltvén, nagyobb örömmel ismételnék a kirándulásokat. Ha az omnibus tulajdonos ily intézkedést nem tesz, két hét mulva ko-

csija 1—2 emberrel fog járn; mert senki sem hajlandó a tulajdonos kedvéért a meleg fürdőből egyenesen a léghuzamos kocsiba beülni, minden séta és étkezés nélkül egészségét is kockáztatni.

V e g y e s.

(Világtárlati hír.) A román fejedelem csütörtökön d. e. 11-kor megtekinté az iparpalota magyar osztályát, b. Schwarz főigazgató és Németh Imre magyar kormánybiztos kíséretében; különösen feltűntek előtte Koller színezett fényképei, a szücsmunkák, a honvédcsoportozat, Fiume plastikai térképe s a máramarosi só és a petroszsenyi köszén obeliszk. Saját országának kiállítását csak felületesen és látszólagos kedvetlenség-gel szemlélte, pedig a romániai osztály, melyet egy magyar ember Szathmári szervezett, egyike a legügyesebben rendezett osztályoknak.

(Bécsben Augusta) német császárné tiszteletére fényes díszebéd volt; királyunk igen szívélyes felköszöntést mondott, mire a császárné válaszolt. A császárné vasárnap Andrassy estélyén volt, kitől magyar nyelven bucsuzott el távoztakor.

(Gr. Szapári Gyula) belügyminiszter a nyár folytán meglátogatni készül hazánk királyhágón inneni részét, hogy specialis viszonyainkkal ismerkedjék, s különösen a Királyföld ügyeit tanulmányozza.

(Az igazságügyminiszter) ur a székely-udvarhelyi kir. tszéknél egy bírói és egy aljegyzői, a székelyudvarhelyi kir. bíróságnál egy irnoki, az etédi kir. járásbíróságnál egy aljegyzői állomást rendszeresítvén szabályszerű illetményekkel ezen állomásokra a pályázat ki is iratott.

(A vallás és közoktatási) m. k. miniszter Bachner Nándort a királyföldi tanfelügyelőséghez egyelőre ideigl. minőségben tollnokká nevezte ki.

(A Zám és Marosillye) közti vasutvonalon egy felhőszakadás rombolt. A közlekedés Pesttel megszakadt.

(A n.-szebeni) Teréz árvaházra nézve Lázár Ádám kérdést intézett a képviselőházban a miniszterhez, hogy minő intézkedést tett eddig ez intézet érdekében? A miniszter a képviselőház megnyugtatóására azt felelte, hogy a miniszterium igenis intézkedett az iránt, hogy az intézet nem fog feloszlattni a mostani iskolai év végével sem. — Az intézet ügye azonban, mihelyt az országgyűlésnek vége lesz, azonnal tisztába fog hozatni.

(Közlösvárt) a tudományok hajlékai az uralgó járvány következtében részint bezárultak részint közelebből bezárulnak.

(Határszélbeli villongások.) Nem rég oláhországi rablók betörését jelenté egy dévai távirat a vulkáni szorosba. Most máshelyről tudósítják a „Hont“ hasonló esetről a következő levélben: Csik-Szépviz jun. 16. A moldvai — már több évben történt — rablási merényletek az eddigiek elnézése folytán uj alakot kezdettek öltetni, s még az eddigieknél komolyabbakat, mivel eddigelé 66 darab szarvasmarhákat rabolták el. Mint egy négy héttel ezelőtt két pénzügyőr raboltatott el, kiket, a mint halljuk, sertésnél alábbvaló módon táplálnak ütlegek között Bakauban. F. hó 12-én uj merénylet állott bé. Négy moldvai fegyveres katoná megátamadt Dajbukát Dávid kereskedő csordáját Apahavassa nevezetű helyen, elrabolandó, mint a többit; azonban sikerült 5 ügyes pénzügyörnek őket lefegyverkezettetni s az elhajtani szándékolt csordát megszabadítani, és a katonákat Gyemesre (szoros) kísérni, kik most a csik-somlyói börtönben tartatnak. A moldovai katonaság egy százados vezénylete alatt előrsi csapatokban lézeng határunkon pénzügyöreink, csendőreink, barmaink után. Isten örizzen, mi történhet. Fájdalom már többször történt ily rablási merénylet: így a székelyföldön lakó népek vagyona biztosítva nincsen; reméljük, hogy a magyar kormány az ügyet komoly esetnek fogja tekinteni s a már több évtől fogva hallgatással mellőzött káraink és határzavaraink kiigazítását mielőbb eszközölni fogja. A községi bíró.

(A horvát kiegyezés) hire Horvátországban nagy örömet ébresztett, a horvát-országgyűlés kétharmad többséggel szentesítendi.

(Egri érsekké) Szamassa szepesi püspök nevezett ki.

Helyi különfélek.

A brassói g. keleti tanodák előljárársága a közoktatási tanács által kidolgozott középtanodai törvényjavaslat 5-ik és 6-ik §-ai ellen, melyszerint a főgymnasiumoknak nyilvánossági joga, a magyar nyelvnek, mint tannyelvnek kizárólagos használatától van feltételezve, mi nyilván minden középtanodát s ezáltal az ország összes nem magyar nemzetiségeit magyarizálni akarja,

a közoktatási m. kir. miniszteriumhoz felterjesztést intézett. —

A szebeni s a tb. kéjutazó szomszédok tiszteletére a lövöldében tartott estélyen a „Zahlkellnernek“ — mint beszélük — 60 frt. kára volt. A szomszédok közül sokan elfelejtették vacsorájukat fizetni. Vagy ez talán „conferencz“-szokás.

Magyar színészet Brassóban.

Szombaton: „Gerolsteini nagyhercegnő“ minden tekintetben sikerült előadás. Szabadosné mint Irén jól iskolázott, sima, kedves hangjával teljesen kielégítette a fület, ugymint szerepét jól felfogó szabatos és következetes mimikája a szemet; pompás értékes és izletes öltözékeiben is gyönyörködtünk. Csetry mint Fricz egészen helyén volt; naiv operetteszerepeiben általában jól viseli magát. Kovácsné, ki drámai tehetségét kivált a „zsidó apáca“ czimszerepében fényesen mutatta, ügyesen beletalálta magát Paul herczeg nevétséges szerepébe is. Kitűnő komikusunk Nyéki a vígjátékok lelke Puch bárót szokott tökélylyel játszta. Komáromi, a káplárok nagymestere, mint Bumbum ezredes teljes elemében volt. Az az eredeti darabosság, mely szerepkörének főradiussa, fénypontján mutatkozott. Pedig alig tudott lábán állni, oly beteg volt az előadás alatt, a megeröltetés kórágóra is vetette őt és innen származik a színlepi személyzetben a sok névcsere az utolsó hét alatt. Czako Julia mint Vanda is kedves kifogástalan éneke és játéka által tűnt ki. Ürményi Grog báró csekély szerepét jól adta. Az udvarhölgyek csinosan voltak. A kar cerreutal énekel. A meglehetősen számú közönség teljesen meglegedve távozik az élvezetes előadásról.

Vasárnap: „Két drótos tót.“ A már fent említettek közül különösen Nyékiné kitűnő játékát és Czako Julia csinos dalait kiemelve megemlítjük, hogy Nyékiné teljesen megfelelt szende szerepének; Ruber ki a „házában“ jeles harangozó volt, Florek Janit, mely szerep Csetrynek volt szánva, jól játszta, csak talán igen deklamáló, igen sentimentalis volt. Ruber né Florekneban jól adta a kesergő vén asszonyt. Az előadás általában jól sikerült; közönség meglehetősen számmal, karzat zsufolt.

Kedden: „Viola.“ Különösen kiemelendő Csoka igazgató, ki jellemszerepeit kitűnő művészettel játszta. Mint Peti cigány külalakítása, kiejtése, magaviseleti módorára nézve egyaránt tökéletes, egyöntetű szerepet állított a közönség elé. Az előadás különben nem folyt elég simán. Közönség kevés.

Szerdán: „A miniszter előszobájában.“ Kedves dramolett. Ürményi mint Knabe meghatóan játszott; különben a finomabb kedélyes és tisztességes komikumban jeleset mutat fel. Kovács mint miniszter szintén kielégített. A „római fuvalás“ víg operette gyönyörű előadással. A diadalmaskodó consul, a parodizált senator és szerelmes neje, a bürgyu fuvalásba bolondult rabzolganó mind teljesen sikerült alakok. Közönség nagyon kevés.

Csütörtökön: Kie a 40,000 forint? Jó szerkezetű, mulatságos színmű teljesen összevágó, folyékony előadással, annyira csekély számu közönség, hogy az igazgatónak tanácsolták, miszerint ne tartson előadást, de ő felelvén, hogy még soha sem küldötte haza a közönséget, mégis megkezdte a darabot. Hej, pedig volna Brassóban elég magyar, kinek nem kerülne áldozatba — színházba menni!

Szombaton jul. 5-én Szabadosné asszony jutalmául: „Romeo és Julia“ tragikomikus opera és „Trobador“ nagy operának 2. felvonása „a cigány csodatánya. Ez előadásra, mely minden tekintetben élvezetes és díszes lesz, felhívjuk minden nemzetiségű t. cz. közönségünk különös figyelmét, s reméljük, hogy a szép tehetségű és törekvésű művész illő elismerésben részesülend.

Szerkesztői szó.

Keddi számunk több jelentékeny okokból nem jelent meg, miért t. cz. közönségünket kárpótolni fogjuk. Elfűzetőink száma oly csekély, hogy ha rövid idő alatt jelentékenyen nem szaporodik, kénytelenek leszünk ügyeinket rendezvén, sikeresebb munkához fogni. Ennyit tudomásul lapunk és ügyünk barátainak! Szerk.

Becsi tőzsde és pénzek Brassóban július 3.

	Pénz.
Oszt. nemzeti adósság ezüstben	72 70
„ „ „ „ papírban	67 50
1860-ki sorsj. kölcsön 100 frt.	102 —
Nemzeti bank részvény	978 —
Hitelintézeti „	230 50
London	110 10
Ezüst	109 20
Napoleon d'or	8 87
Cs. k. arany	— —
Lira	— —
Magyar földteherm.	76 —
Bánati	75 —
Erdélyi	74 —
Porosz taller	1 63
Ikosár	1 62
Rubel	1 60

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő: Herrmann Antal.

Pályázat.

Brassóvidéken Zajzon községében (fürdőhely postaállomással) a községi magyar népiskolánál megüvöltött évi 300 osztr. ért. frttal, 2 szobából s konyhából álló szabad lakással, faszin istálló s veteményes kert használatával és 4 német öl ta illetményen díjazott első osztályú rendes tanítói állomásra ezennel pályázat nyitattik. —

Megkivántatik a pályázótól különösen, hogy törvényes tanítói oklevéllel bírjon és a ki e mellett a zenében és az őszhangzatos énekben is jártas, előnnyel bír.

Ugyanazért pályázni kívánók fel is hivatnak tanítói képességüket kitüntető szabályszerűleg felszerelt folyamodványukat a keresztlevelel együtt folyó évi augusztus hó 25-ig alólrít iskolaszéki elnökhöz bérmentesen beküldeni.

Zajzon 1873. június 25-én.

75 2—3

Pap György.

Hirdetmény.

Alólrít Szemerján, a Brassóba és Előpatákára vezető országút melletti jól berendezett lakóházát, leendő lakásának a sepsi-szent-györgyi kir. törvényszék közelébe szükségelt áttenni kelletése okán, becsára 1/6-od részének a vevő javarai leengedésével is, szabad kézből eladni határozta.

Van rajta: egy minden bel- és kül kisételekkel csinosan felszerelt 5 osztályú (egy a tornácra s az előtt elterülő virágos kertre és nappali szobába is bényitő világos iroda, egy nappali szoba, mely az országútra néz, egy ebédlő a tornácra nyíló ajtaján át használt főbőjarral, egy háló szoba és téli konyha) két pinczével, két kamarával, kereken festett rácsozatu tornáczokkal, vízvezető bádoggal festett csatornákkal fából, szilárd vakolással, zsendely födéllal és az országút mentében izlésteljes külhomlokzattal ellátott lakház; így minden kellő felszerelésekkel, kőkéménnyel s. a t. készített nyári konyha, mellette lévő festett szivattyus kút jóízű ivó és kimeríthetetlen gazdag forrású vizével; két istálló kocsi szinnel és sertés ólokkal fából zsendely födéllal; válogatott híres fajtákból oltott több mint 180 darab, egészséges és legjobb karban lévő termő fákkal sorrend-

ben kiegészített gyümölcsös, dús veteményes, csinos rácsozatu virágos festett belkertetekkel, nagy és kis záros kapukkal, szilárd csere sasokra deszkából állított födeles kül kerítésekkel, és az ezen gyümölcsös végében csorgó patakhozi lejárati záros kis ajtajához minden oldalról képző élő lugosok alatt vezető sétányokkal, — s azok mentében mind két felől végig futó egres-, bor- és szőlő-fa sorozatokkal.

Különösen ajánlható nyugalmazott tiszteknek, s a mennyiben itt külső fekvők is könynyeden ezen bennvalóhoz tetszés szerint szerkezthetők a községi szép erdők és dús legelők szabályozásáig, azoknak is élvezhetése alapján gazdaságot üzőknek, — mindenkifelett pedig országutban, város és fürdő közelében központi fekvése, ugy a jelzett jószág végében folyó patak, mint rajta lévő gazdag forrású szivattyus kutnak kimeríthetetlen víztartalma szempontjából, gyárosoknak és bármi névvel nevezendő üzlettel foglalkozó iparosoknak, — azon értesítéssel: hogy a nyilvános árverezésre bocsátás előtt jelentkezendő őszinte vásárló 6—7 százsz o. é. forint tiszta nyeresége bizonyos.

Szabott ára iránt értekezni lehet személyesen Szemerján tulajdonos kir. törvényszéki hivatának

72 2—3

Bodor Jánossal.

ORGONAKIVÍ

A nagyérdemű egyház-elfajrosítógoknak figyelmébe ajánlja alólrít, hogy az orgonák jelen korunk szellemi készítését kultúrájuk elmozdítottak. — elvállalja.

Ajánlja a már ósmert jó műveit a művészet és zene minden kedvelőinek és megrendelésekről pontos szolgáltatást ígér olcsó árakkal, több évi jólállás mellett.

Nagy József,
zongora-, harmonium- és orgona-művész.

Saját házában, bolgárut 1436. sz. alatt a götzfürdővel szemben, Brassóban. 18—0

Eladó ház s gyapjumosoda.

A bolonyai köhíd melletti jó anyagból épült és gyapjumosásra is alkalmas, minden egyéb gazdasági célra is könnyen berendezhető 92 sz. szegletház az üzlet megváltoztatása miatt szabad kézből eladó. A teleknek 39 öl hossza

és 22 öl szélessége van, homlokozatával közvetlen az országút mellett. Az előnyös eladási feltételek a telek tulajdonosánál a bolonyai birtokban magában, vagy felső Ujuteza 158 sz. alatti lakásában, ugymint Grama M. Justinian nagyutezai termény-, bizomány-, szállítási- és behajtási üzletében tudhatók meg. 73 2—3

Eladó telek.

Bolonyában mesteruteza 332. sz. alatt levő telek szabad kézből eladó. Értekezhetni ugyanott a tulajdonossal. 74 3—8

JEAN NÁNDOR

tisztelettel jelenti, hogy üzletét a nagyutcából a r. k. plébanusi épületbe

Klaszromutca 5. sz.

lettele át. Ajánlja magát minden szakmájába vágó megbízásnak legpontosabb teljesítésére, ugymint jól ellátott, nagy választékú készletét

kabát-, nadrág- és mellény-kelmekből.

62 4—10

Brassai áru-tőzsde július 4.

Buza, tiszta 64 kupás köble		Turó ó vedre		Brassai készítmények.		Csergék.		Kalapok:		
frt.	frt.	frt.	frt.	frt.	frt.	frt.	frt.	frt.	frt.	
10.—	10.60ig	3.20	—	Posztó, szederjes 3/4	2.—	2.10ig	tarka, dar. Nr. 3	4	5	6
7.—	8.—	2.50	—	„ mellertes 3/4	1.50	1.70	fehér „ Nr. 3	4	5	6
6.80	7.—	2.60	2.70	„ szürke szederjessel	2.—	2.10	frt. 4.20	6.20	7.30	8.30
—	—	2.50	—	„ szederjes veressel	2.—	2.10	szürke „ Nr. 3	4	5	6
4.90	5.—	—	—	„ szürke	1.70	1.95	frt. 3.80	5.20	5.80	6.80
4.40	4.60	—	—	„ buzavirágkék 3/4	1.50	1.60	egyszerű fehér drb. Nr. 3	4	5	—
2.60	2.70	—	—	„ kék 3/4	1.40	1.55	frt. 5.80	6.80	7.80	—
2.50	2.60	—	—	„ 3pecsétés szed. 3/4	2.25	2.30	frt. 4.80	5.60	6.30	—
6.—	—	—	—	„ vörös mellertes 3/4	2.30	2.60	frt. 1.20	3.40ig	—	—
9.—	9.40	—	—	„ szürke	2.10	2.30	Ord. „	—	60	1.20
10.—	—	—	—	„ natur-vörös	1.90	2.05	Bánati „	—	40	—
4.40	—	—	—	„ Abaposztók Nr. 1	—	—	—	—	—	—
10.—	—	—	—	„ „ 2	—	—	—	—	—	—
7.60	—	—	—	„ „ 3	—	—	—	—	—	—
6.40	—	—	—	„ „ 4	—	—	—	—	—	—
8.—	—	—	—	„ keresztényfalvi	24—26	kr.	—	—	—	—
8.—	—	—	—	„ rozsnói	28—30	kr.	—	—	—	—
—	—	—	—	„ bráni	32—34	kr.	—	—	—	—
5.—	—	—	—	„ Moldon	55—64	kr.	—	—	—	—
4.—	—	—	—	„ Szederjes kék flanel	54—75	kr.	—	—	—	—
4.20	—	—	—	„ mellertes szürke	54—72	kr.	—	—	—	—
—	—	—	—	„ vörösmellertes	54—70	kr.	—	—	—	—
—	—	—	—	„ kék csikos	50—72	kr.	—	—	—	—
—	—	—	—	„ fehér	40—45	kr.	—	—	—	—
—	—	—	—	„ rozsnói fehér	42—46	kr.	—	—	—	—
—	—	—	—	„ kék	45—46	kr.	—	—	—	—
—	—	—	—	„ csikos	46—48	kr.	—	—	—	—
—	—	—	—	„ vörösmell.	44—46	kr.	—	—	—	—
—	—	—	—	„ szürkekékkel	42—	kr.	—	—	—	—
—	—	—	—	„ Halinaposztó fehér	23—24	kr.	—	—	—	—
—	—	—	—	„ fekete	24—26	kr.	—	—	—	—
—	—	—	—	„ nat. kávészin	27—28	kr.	—	—	—	—
—	—	—	—	„ fest.	27	kr.	—	—	—	—
—	—	—	—	„ szürke	25—26	kr.	—	—	—	—
—	—	—	—	„ Babavári fehér	48—56	kr.	—	—	—	—
—	—	—	—	„ sötétszürke	54—60	kr.	—	—	—	—
—	—	—	—	„ fekete	54—60	kr.	—	—	—	—
—	—	—	—	„ kávészin	60—64	kr.	—	—	—	—
—	—	—	—	„ világos szürke	44—54	kr.	—	—	—	—
—	—	—	—	„ Csuklya. kötése	22—23	kr.	—	—	—	—
—	—	—	—	„ Ökörbőr párja	28—32	kr.	—	—	—	—
—	—	—	—	„ Tehén	20—24	kr.	—	—	—	—
—	—	—	—	„ Juh	2.—	2.30	—	—	—	—
—	—	—	—	„ Berbécs	2.60	3.—	—	—	—	—
—	—	—	—	„ cigája, párja	2.60	3.10	—	—	—	—
—	—	—	—	„ Kecse és czáp párja	3.20	5.—	—	—	—	—
—	—	—	—	„ Gidó bőr	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	„ Barány bőr fekete párja	2.50	2.60	—	—	—	—
—	—	—	—	„ „ feje	1.20	1.40	—	—	—	—